

Силабус курсу

ЛОГОДИДАКТИКА

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Освітньо-професійна програма
«Логопедія»

Дні занять: згідно розкладу
Консультації: згідно графіку
Рік навчання: II, Семестр: IV
Кількість кредитів: 3
Мова викладання: українська
Форма контролю: екзамен

Керівник курсу:	доктор педагогічних наук, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Слозанська Ганна Іванівна асистент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Романишин Наталія Станіславівна		
Контактний викладача	телефон	+(380) 67 660 08 28	
E-mail викладача:	likastas1418@gmail.com		
Формат дисципліни:	нормативна		
Обсяг дисципліни:	Кредити ЄКТС – 3 (90 год.)		

Опис дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Логодидактика» є засвоєння основних положень, принципів та методів логопедичної роботи, як педагогічної сфери діяльності, спрямованої на роботу з дошкільниками та школярами з важкими порушеннями мовлення та особливими освітніми потребами в загальноосвітніх закладах з інклюзивним та інтегрованим навчанням, загальноосвітніх спеціальних закладах. Завданням курсу «Логодидактика» є формування та систематизація професійних компетентностей студентів з питань організації навчального, корекційного та розвиткового середовища для дітей з важкими мовленнєвими порушеннями.

Структура курсу

Години лек./сем.	Тема	Результати навчання	Завдання
Змістовий модуль I. Пропедевтика логопедичних порушень.			
2/2	Тема 1. Логодидактика як галузь логопедії. Структурні	Знати місце і значення логодидактики як науки, сфери її діяльності. Розуміти специфіку та види психолого-педагогічних методів	Питання, презентації, практичні завдання

	компоненти логодидактики. Принципи, форми і методи навчання дітей з ПМР. Нормативно-правове забезпечення «Нового Освітнього Простору».	впливу на подолання порушень мовлення. Знати основні принципи, види та типи навчання. Знати нормативно-правове забезпечення освітнього простору, права дитини на законодавчому рівні, права та обов'язки педагога.	
2/2	Тема 2. Нейробіологічні, нейропсихологічні та нейролінгвістичні основи логодидактики. Діяльнісний та компетентнісний підходи до навчання у сучасній педагогіці та спеціальній педагогіці зокрема.	Знати неврологічні основи мовлення та навчання. Розуміти принципи формування навчальних навичок на вищому неврологічному рівні, а також значення формування комунікативних умінь в цьому процесі. Знати та вміти організувати пропедевтичні заходи для попередження формування	Питання, презентації, практичні завдання
Змістовий модуль 2. Порушення мовлення в групі дітей з особливостями психофізичного розвитку. Методи та види роботи з їх попередження, усунення, компенсації.			
4/4	Тема 3. Особливості функціонування та методи навчання дітей з порушенням аналізаторних систем: порушення слуху (глухі, оглухлі, зі зниженим слухом) та порушення зору (сліпі, осліплі, зі зниженим зором).	Знати особливості формування мовлення у дітей з порушенням слуху. Уміти помічати прояви змін у поведінці та психіці дітей зі зниженим слухом. Вміти орієнтуватися в клінічних характеристиках обстежень слуху, обирати показові для логопедичної роботи, розуміти їх значення для планування занять з даною категорією дітей. Знати основні характеристики зору, види порушень зору та їх вплив на формування мовлення та навчальних навичок загалом. Знати поведінкові прояви при порушеннях зору та вміти виявляти їх методом спостереження. Знати особливості організації навчального процесу з дітьми даної категорії. Вміти добирати завдання на розслаблення та стимуляцію роботи зорового аналізатора під час проведення логопедичних занять.	Питання, презентації, практичні завдання
2/4	Тема 4. Особливості функціонування та методи навчання дітей з порушенням інтелекту та дітей з синдромом Дауна.	Знати особливості навчання дітей з порушенням інтелекту. Вміти розрізняти поняття «затримка психічного розвитку» та «інтелектуальні порушення», знати відмінності функціонування та методи навчання даної категорії дітей.	Питання, презентації, практичні завдання

		Знати мовленнєві, психологічні та пізнавальні особливості розвитку дітей з синдромом Дауна, психолого-педагогічні методи роботи з даною категорією дітей.	
2/2	Тема 5. Особливості функціонування та методи навчання дітей з РАС. Особливості функціонування та методи навчання дітей з СДУГ.	Знати особливості поведінки, психологічного та психічного стану дітей із СДУГ та РАС. Уміти проводити диференціальну діагностику порушень мовлення при алалії, порушеннях інтелектуального розвитку, СДУГ та РАС. Основні методи та методики навчання.	Питання, презентації, практичні завдання
2/4	Тема 6. Особливості функціонування та методи навчання дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.	Знати особливості функціонування дітей з порушенням опорно-рухового апарату, види мовленнєвих порушень при ДЦП, їх прояви та основні характеристики. Методи та планування роботи з даною категорією дітей.	Питання, презентації, практичні завдання
2/2	Тема 7. Взаємодія педагогічного колективу в процесі навчання дітей з ПМР. Особливості супроводу батьків дітей з ООП.	Розуміти, що формування мовлення та ефективність корекційного впливу в логопедичній роботі залежить від співпраці спеціалістів та батьків. Вміти будувати колективну роботу з колегами для досягнення ефективних результатів навчального процесу. Вміти вести просвітницьку роботу серед батьків та колег педагогів, психологів, оптимізувати навчальний процес відповідним розподілом обов'язків педагогічного колективу та сім'ї, враховуючи індивідуальні особливості дитини, визначати можливі напрямки адаптації та соціалізації дітей з особливими потребами.	Питання, презентації, практичні завдання

Формування програмних компетентностей

Індекс у матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 5	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 6	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
ЗК 7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 8	Здатність працювати в команді.
ЗК 10	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
СК 1	Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.
СК2	Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти та логопедії.
СК 3	Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.
СК 4	Здатність планувати та організовувати корекційно-логопедичну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення мовленнєвого розвитку, актуального стану та потенційних можливостей дітей, оцінювати її результати.
СК 5	Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з порушеннями мовлення, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.
СК 15	Здатність чітко та аргументовано висловлювати власні професійні переконання, враховуючи особливості аудиторії та ситуації спілкування, надавати точний, своєчасний та дієвий зворотній зв'язок клієнтам та колегам.
СК 17	Здатність надавати інформацію та допомогу щодо отримання логопедичних та інших корекційно-розвиткових послуг, залучати ресурси, необхідні для забезпечення наявних потреб клієнтів.
СК 18	Здатність розуміти, визначати та узгоджувати потенціал педагогічного впливу батьків, шкільного колективу, соціокультурного середовища для реалізації завдань спеціальної та інклюзивної освіти.
СК 19	Здатність визначати, добирати та застосовувати відповідні віку та цілям втручання матеріали, обладнання і технології, оцінювати їх ефективність для покращення доступу до спеціальної та інклюзивної освіти.
СК 20	Здатність визначати першочергові завдання, ефективно розподіляти навантаження, використовувати час та вирішувати труднощі у повсякденній професійній діяльності.
Програмні результати навчання	
РН 1	Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до

	спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.
PH 2	Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.
PH 4	Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.
PH 5	Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу та логопедичного супроводу у різних типах закладів.
PH 6	Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.
PH 8	Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.
PH 10	Здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, реалізовувати логопедичний супровід з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.
PH 12	Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами загалом та порушеннями мовленнєвого розвитку зокрема.
PH 14	Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.
PH 15	Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.
PH 16	Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.
PH 17	Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.
PH 18	Аналізувати зміст, методи, особливості організації навчання, моделювати педагогічні якища та процеси, передбачати їх результати, виходячи з потреб, можливостей та труднощів дітей з мовленнєвими порушеннями.

Література

Основна:

1. Богуш А. М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років: монографія. 2-ге видання. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. 374 с.

2. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах. Київ: Видавничий дім «Слово», 2011. 704 с.
3. Богуш А. М., Луцан Н. І. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи. Видання друге, доповнене. Навч. посіб. К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. 304 с.
4. Богуш А. М., Маліновська Н. Методика розвитку рідної мови дітей раннього і дошкільного віку: підручник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2021. 336 с.
5. Вавіна Л.С. Розвиток мовленнєвої компетентності дошкільників з порушеннями зору: навч.-метод. посіб. К.: Інститут спеціальної педагогіки, 2015. 127 с.
6. Гаврилова Н. С. Порушення фонетичного боку мовлення у дітей: монографія. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2011. 200 с.
7. Гавриш Н. В., Васильєва С. А., Рагозіна В. В. Виховуємо і розвиваємо дитину раннього віку: навч.-метод. посіб. Кропивницький: Імекс-ЛДТ, 2021. 158 с.
8. Гаяш О. В. Поради вчителям щодо навчання дітей з особливими освітніми потребами у класі з інклюзивним навчанням: метод. реком. Ужгород: Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2014. 108 с.
9. Гаяш О. В. Корекційно-розвивальна робота з дітьми з особливостями психофізичного розвитку : Науково-методичний посібник для вчителів інклюзивного навчання, асистентів учителів, які працюють з дітьми з психофізичними порушеннями в умовах загальноосвітніх навчальних закладів, соціальних педагогів, батьків. Ужгород : Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2016. 120 с.
10. Гаяш О. В. Корекційна психопедагогіка (Олігофренопедагогіка) : навч.-метод. посіб. Ужгород: ДВНЗ Ужгородський нац. ун-т, 2021. 255 с.
11. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
12. Кабельнікова Н. В. Первинне недорозвинення мовлення у дітей (клінічний, психолінгвістичний та психолого-педагогічний аспекти): навч. посіб. Херсон: Борисфен-про, 2017. 222с.
13. Калмикова Л. О. Перспективність і наступність в навчанні мови й розвитку мовлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгвометодичний виміри: навч.-метод. посіб. Київ, 2017. 420с.
14. Компанець Н. М., Коваль-Бардаш Л. В. Включення дітей з особливими потребами у соціальне середовище: особливості формування комунікації та подолання поведінкових розладів: навч.-метод. посіб. К.: Інституту спеціальної педагогіки і психології ім. Миколи Ярмаченка, 2020. 137с.
15. Максимова Н. Ю., Мілютіна К. Л., Піскун В. М. Основи дитячої патопсихології: навч. посіб. К.: Перун, 1996. 464 с.
16. Мартиненко І. В. Особливості комунікативної діяльності дітей старшого дошкільного віку з системними порушеннями мовлення: монографія. К.: ДІА, 2016. 304 с.
17. Мартинчук О. В. Основи корекційної педагогіки: навч.-метод. посіб. Київ: Київський ун.-т ім. Бориса Грінченка, 2010. 288 с.
18. Мартинюк І. А. Патопсихологія. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 208 с.
19. Мартинюк В.Ю., Зінченко С.М. Мінімальна мозкова дисфункція: навч. посібн. Київ: Інтермед, 2011. 168 с.
20. Миронова С. П. Методика корекційної роботи при порушеннях пізнавальної діяльності: підручник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. Івана Огієнка, 2014. 260 с.
21. Миронова С. П. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка. Підручник. Кам'янець-Подільський, 2015. 245 с.
22. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2013. 296 с.

23. Чеботарьова О.В., Блеч Г.О., Гладченко І.В, Трикоз С.В., Міненко А.В. Особливості психолого-педагогічний супроводу дітей з помірною розумовою відсталістю в системі корекційно-розвивального навчання спеціального загальноосвітнього закладу: навч.-метод. посіб. Київ: ІСП НАПН України, 2016. 148 с.
24. Конопляста С. Ю. Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі : наук.-метод. збірник / за ред. В. В. Засенка. Київ: Науковий світ, 2009. Вип. 11. С. 127–135.
25. Кошель В. М. Сенсорне виховання дітей раннього віку: навч.-метод. посіб. для вихователів дітей дошкільного віку, студентів спеціальності «Дошкільна освіта» та батьків. Чернігів: ФОП Балакіна О. В., 2019. 160 с.
26. Кульбіда С.В. Навчання дітей із порушеннями слуху : навч.-метод. посіб. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 216 с.
27. Прохоренко Л. І., Бабяк О. О., Баташева Н. І., Душка А. Л., Недозим І. В., Омельченко І. М., Орлов О. В. Навчання дітей з порушеннями когнітивного розвитку в умовах компетентнісного підходу: навч.-метод. посіб. / за ред. В. В. Засенко, Л. І. Прохоренко. К.: інст.-т спец. Педагогіки та психології ім. М. Ярмаченка НАПН України, 2020. 435 с.
28. Психокорекційна педагогіка. Навч. посіб.: хрестоматія / За ред. В. М. Синьова. В 2-х томах. Том 1. К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2017. 645 с.
29. Психолінгвістичні дидактичні технології діагностики і подолання мовленнєвих порушень у молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення : навч.-метод. посіб. / Данілавічюте Е., Трофименко Л., Ільяна В., Рібцун Ю., Мартинюк З., Грибань Г. Інститут спеціальної педагогіки і психології НАПН України, 2022. 847 с.
30. Рібцун Ю. В. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку із ЗНМ : програмно-методичний комплекс. Київ: Освіта України, 2011. 292 с.

Додаткова:

31. Брушневська І., Рібцун Ю. Формування комунікативного компонента мовленнєвої діяльності дітей п'ятого року життя із загальним недорозвитком мовлення. *Педагогічний часопис Волині*. 2016. № 2(3). С. 103-109.
32. Галущенко В. І. Аспекти побудови корекційно-стимулюючого середовища дітей раннього віку з порушеннями психо-мовленнєвої та рухової сфери. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, IX (100), Issue: 256, 2021 Sept.* С.11-14. URL: <https://doi.org/10.31174/SEND-PP2021-256IX100-02>
33. Дєдов О. Діагностика дітей до школи. Хотин, 2014. 194 с.
34. Дурманенко О. Л. Освітня діяльність у групах раннього віку: навч.-метод. посіб. Луцьк: ФОП Мажула Ю. М., 2022. 188 с.
35. Залановська Л. І. Розвиток комунікативної діяльності дитини з особливими освітніми потребами та особливості використання альтернативної комунікації в умовах інклюзивного навчання. *Psychological patterns of social processes and personality development in modern society : scientific monograph*. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2023. С.49-65. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-326-2-4>
36. Логопедично-реабілітаційний супровід дітей із порушеннями психофізичного розвитку: монографія. Суми: ФОП Цьома С. П., 2021. 288 с.
37. Лопатинська Н. Нейростимуляційні технології у логопедичній практиці з дітьми дошкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science. Pedagogy*. 3(24), 2020. С. 3-11. DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijitss/31032020/7011
38. Програма навчання і виховання дітей дошкільного віку від 3 до 7 років «Дитина» / Наук. ред. Проскура О. В. К.: Богдана, 2004. 270 с.

39. Програма розвитку дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку від 3 до 7 років «Віконечко»/ за ред. Л.І. Прохоренко Л. І. 2018. 236 с.
40. Соботович Є. Ф. Психолінгвістична періодизація мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. *Теорія і практика сучасної логопедії*. Вип. 1. Київ : Актуальна освіта, 2004. С. 7–35.
41. Трофименко Л. І. Шляхи подолання загального недорозвитку мовлення у дітей дошкільного віку : монографія. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 104 с.
42. Трофименко Л. І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей середнього дошкільного віку із ЗНМ : програмно-методичний комплекс. Київ : ПП «Актуальна освіта», 2013. 120 с.
43. Łuria A. O pamięci która nie miała granic. / Redaktor naukowy Maruszewski M. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1970. 103 s.
44. Łuria A. Podstawy neuropsychologii. Warszawa: Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich, 1976. 399 s.
45. Łuria A. Świat utracony i odzyskany. Historia pełnego zranienia. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1981. 181 s.
46. Piaget J. Narodziny inteligencji dziecka. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1966. 440 s.
47. Piaget J. Studia z psychologii dziecka. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1966. 157 s.
48. Wygotski L. Myślenie i mowa. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1989. 412 s.

Політика оцінювання

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим; бали, отримані на занятті, сумуються і визначають загальну кількість балів за модульний контроль.

Політика щодо термінів та перескладання завдань: завдання, які виконуються з порушенням встановлених термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. До перескладання модулю/модулів студент допускається з дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Зафіксовані порушення норм доброчесності під час складання підсумкового контролю є підставою для розгляду на засідання Комісії з питань етики та академічної доброчесності університету.

Оцінювання

Змістовий модуль № 1.		Всього ЗМ 1.	Змістовий модуль № 2.					Всього ЗМ 1.	Разом за ЗМ 1 та ЗМ 2	ІНД З	Екзамени	Сума
Тема 1.	Тема 2.		Тема 3.	Тема 4.	Тема 5.	Тема 6.	Тема 7.					
10	10	20	10	10	10	10	10	50	70	10	20	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
65-74	D		
60-64	E	задовільно	
35-59	Fx	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни